

PROFESSIONEEL STATUUT VOOR KLINISCH CHEMICI WERKZAAM IN EEN ZORGORGANISATIE

PREAMBULE:

Overwegende dat:

- a. de klinisch chemicus en de zorgorganisatie een gezamenlijke verantwoordelijkheid dragen bij het verlenen van klinisch chemische zorg;
- b. de zorgorganisatie op grond van wet en regelgeving bevoegd is tot het leveren van (medisch) specialistische zorg en eindverantwoordelijk is voor de kwaliteit en veiligheid van de in de zorgorganisatie verleende zorg. Daarmee is het bestuur aanspreekbaar op zowel het verlenen van doeltreffende en doelmatige patiëntenzorg als op de kwaliteit;
- c. de klinisch chemicus een exclusieve verantwoordelijkheid heeft voor de klinisch chemische zorg en wetenschappelijk onderzoek in een laboratorium voor medische diagnostiek (Staatscourant; 12 april 2012) en voor de kwaliteitsbewaking daarvan;
- d. ten behoeve van een goede zorgverlening, het noodzakelijk is dat de verantwoordelijkheden van de klinisch chemicus en zorgorganisatie helder worden vastgelegd binnen de wettelijke kaders;
- e. bij het leveren van klinisch chemische (patiënten)zorg altijd een in Nederland geregistreerde klinisch chemicus betrokken is, die werkzaam is in een laboratorium voor medische diagnostiek, het vernoemde laboratorium een (onderdeel van de) zorgorganisatie is in de zin van de Wkkgz en de klinisch chemicus in (loon)dienst is bij de zorgorganisatie;
- f. de klinisch chemicus een individuele professionele verantwoordelijkheid heeft om zich daarbij aan de wet en de richtlijnen met betrekking tot de kwaliteit en de organisatie van de zorgverlening te houden, alsmede een specifieke en persoonlijke, niet overdraagbare verantwoordelijkheid heeft in de relatie tot de individuele patiënt;
- g. het leveren van goede zorg vereist dat de klinisch chemicus patiënten die zich tot hem¹ wenden met een zorgvraag of de aan hem toevertrouwde individuele patiënten in vrijheid met raad en daad volgens de 'Professionele Standaard' ter zijde staat en zich tegelijk mede/doorgaans laat leiden door de op de zorgorganisatie rustende wettelijke verplichtingen en de regels die de zorgorganisatie heeft vastgesteld omtrent de zorgverlening;
- h. de zorgorganisatie als werkgever van de klinisch chemicus ervoor verantwoordelijk is dat de klinisch chemicus zijn werk verantwoord kan doen en in dat kader over de noodzakelijke middelen en ondersteuning kan beschikken;
- i. de afspraken in dit statuut invulling geven aan de onderlinge verhouding tussen de zorgorganisatie en klinisch chemicus langs de bovenstaande verantwoordelijkheidsverdeling;

- j. het doel van de afspraken in dit statuut is dat beiden – het bestuur als eindverantwoordelijke en de klinisch chemicus als eerstverantwoordelijke – in de gelegenheid zijn de toegekende verantwoordelijkheden waar te maken. Met als uiteindelijk doel om in gezamenlijkheid effectieve en efficiënte zorg te leveren van hoge kwaliteit;
- k. dit een professioneel statuut is in de zin van artikel 14A.2 van de Cao UMC. Voor klinisch chemici werkzaam in algemene ziekenhuizen verdient het de voorkeur om aan te sluiten bij het (Professioneel) Statuut in de AMS, die deel uitmaakt van de Cao Ziekenhuizen.
Dit professioneel statuut geldt voor alle klinisch chemici en kan derhalve worden toegepast voor klinisch chemici die geen aansluiting hebben bij het Statuut in de Arbeidsvoorwaardenregeling Medisch Specialisten (AMS) of de CAO UMC.

1) NB: Personen worden in dit Professioneel Statuut vanwege de leesbaarheid als mannelijk aangeduid, maar kunnen in de hele tekst uiteraard zowel mannelijk, vrouwelijk of anders zijn.

DEFINITIES:

Zorgorganisatie: Instelling in de zin van de Wkkgz: een rechtspersoon die bedrijfsmatig medisch specialistische zorg verleent, een organisatorisch verband van natuurlijke personen die bedrijfsmatig medisch specialistische zorg verlenen of doen verlenen, alsmede een natuurlijke persoon die bedrijfsmatig medisch specialistische zorg doet verlenen (Wkkgz). Hieronder vallen in elk geval de universitair medische centra, de algemene ziekenhuizen, zelfstandige laboratoria, en diagnostische centra in welke juridische vorm dan ook.

Bestuur: de directie of raad van bestuur van de zorgorganisatie, zoals statutair bepaald.

Klinisch Chemicus: de klinisch chemicus (dit kan ook een arts klinische chemie zijn) die blijkens inschrijving in het register van de Registratie Commissie van de Nederlandse Vereniging van Klinische Chemie en Laboratoriumgeneeskunde (NVKC) is erkend als medisch ondersteunend specialist.

Professionele Standaard: de professionele standaard ‘Klinische Chemie en Laboratoriumgeneeskunde’ opgesteld door de Nederlandse Vereniging voor Klinische Chemie en Laboratoriumgeneeskunde (NVKC) verbindt primair alle normen die van toepassing zijn op het vakgebied. Klinisch chemici en de zorgorganisatie dienen zich te conformeren aan de inhoud van deze standaard. De professionele standaard legt daarmee in belangrijke mate de kaders vast voor de organisatie en inhoud van klinisch chemische laboratoriumzorg in Nederland.

Professionele autonomie: de vrijheid van oordeelsvorming van de klinisch chemicus om, gegeven de wettelijke kaders en professionele standaard, zonder inmenging van derden, zonder preventief toezicht van de werkgever en in overleg met de behandelend arts, in de individuele medisch ondersteunend specialist-patiënt relatie te komen tot diagnostiek en advisering over de behandeling en/of alle andere verrichtingen, waaronder begrepen het onderzoeken en geven van raad met de doelstelling de verbetering van de gezondheid van de patiënt;

Artikel 1 - Verantwoordelijkheid klinisch chemicus

1. De klinisch chemicus heeft een niet overdraagbare professionele verantwoordelijkheid om zijn kennis en kunde in te zetten voor de kwaliteit en veiligheid van de patiëntenzorg. De klinisch chemicus is verantwoordelijk voor het uitvoeren van laboratoriumdiagnostiek in lichaamsvocht van patiënten op verzoek van behandelaar of van anderen, alsmede de beoordeling ervan en advisering over behandeling en verdergaande diagnostiek.

Voor een volledig overzicht van de verantwoordelijkheden van de klinisch chemicus wordt verwezen naar de professionele standaard van de NVKC.

Artikel 2 - Respecteren professionele autonomie

1. Het bestuur zal de professionele autonomie van de klinisch chemicus ten aanzien van de zorgverlening aan (individuele) patiënten respecteren en zal zich onthouden van directe interventies in de individuele patiëntenzorg.
2. Het bestuur stelt de klinisch chemicus in de gelegenheid zijn deskundigheid via scholing op het gewenste niveau te houden om goede zorg te kunnen verlenen. Het budget hiervoor en het aantal scholingsdagen is in lijn met de AMS of CAO UMC. Ook om de registratie te kunnen behouden. Daarnaast wordt de klinisch chemicus de mogelijkheid geboden om te participeren in de ontwikkeling van richtlijnen en aan wetenschappelijke en beroepscommissies.

Artikel 3. Goed hulpverlenerschap

1. De zorgorganisatie en de klinisch chemicus nemen ten opzichte van de individuele patiënt de zorg van een goed hulpverlener in acht en handelen daarbij in overeenstemming met de op hen rustende verantwoordelijkheid en de voor de klinisch chemicus geldende professionele standaard.
2. De klinisch chemicus neemt bij diens werkzaamheden de zorg van een goed hulpverlener in acht en handelt daarbij in overeenstemming met de op de klinisch chemicus rustende verantwoordelijkheid, voortvloeiende uit de voor de medisch ondersteunend specialisten van het betreffende vakgebied vigerende standaard als bedoeld in de WGBO.
3. In geval de klinisch chemicus de uitvoering van diagnostiek laat verrichten door een ander laboratorium blijft de klinisch chemicus verantwoordelijk voor de coördinatie en interpretatie van de diagnostiek, door zorg te dragen voor een goede overdracht van informatie aan de behandelaar en aan degenen die anderszins bij de behandeling en bij de zorg aan de betreffende patiënt zijn betrokken.
4. In geval de klinisch chemicus gegronde redenen meent te hebben om de zorgverlening aan een individuele patiënt niet op zich te nemen of een aangevangen onderzoek af te breken, treft de klinisch chemicus, indien en voor zover zulks redelijkerwijs kan worden verwacht, zodanige maatregelen dat de continuïteit van de zorgverlening betreffende zijn verantwoordelijkheidsgebied is verzekerd.

Artikel 4 Verantwoordelijkheid voor de continuïteit van zorg

1. De zorgorganisatie en de klinisch chemicus dragen, samen met de medisch specialisten, verantwoordelijkheid voor de continuïteit van de patiëntenzorg.

2. De klinisch chemicus is verantwoordelijk voor de continuïteit van zijn aandeel in de (individuele) zorgverlening.
3. Indien de klinisch chemicus zijn aandeel in de zorgverlening (tijdelijk) overdraagt, draagt hij zorg voor een goede overdracht van informatie aan andere klinisch chemici en bij de zorgverlening betrokken hulpverleners.
4. De klinisch chemicus draagt, indien zich knelpunten voordoen in de continuïteit van de patiëntenzorg, zorg voor afstemming met de zorgorganisatie over productie, kwaliteit en beschikbaarheid. De zorgorganisatie biedt de noodzakelijke faciliteiten, waaronder adequaat onderzoeksmateriaal, reagentia en apparatuur, ICT, en nodige personele inzet.
5. De klinisch chemicus heeft zeggenschap over medisch inhoudelijke aspecten van het diagnostisch proces. Daarnaast faciliteert de zorgorganisatie de klinisch chemicus zodanig dat hij verantwoordelijkheid kan nemen voor de logistiek en organisatie van afname tot analyse en van preanalyse tot postanalyse, waaronder het verkrijgen van adequaat onderzoeksmateriaal, aanschaf en gebruik van reagentia en apparatuur, ICT, en inzet en organisatie van de personele middelen.

Artikel 5 - Collectieve verantwoordelijkheid op het niveau van de zorgorganisatie

1. De klinisch chemicus draagt bij aan de (medische) beleidsontwikkeling op organisatieniveau, meer in het bijzonder aan de ontwikkeling en implementatie van het kwaliteitsbeleid van de klinisch chemische zorg binnen de zorgorganisatie.
2. De zorgorganisatie stelt de klinisch chemicus in staat om, in nauwe samenwerking met andere bij de patiëntenzorg betrokkenen, op professionele wijze vorm en inhoud te geven aan de collectieve verantwoordelijkheid van de klinisch chemicus.
3. Wanneer de zorgorganisatie beleid wil ontwikkelen dat een belangrijke invloed kan hebben op de gang van zaken binnen het laboratorium voor medische diagnostiek en in het bijzonder op de beroepsuitoefening van de klinisch chemicus, betreft het bestuur de klinisch chemici vooraf bij het opstellen van nieuw beleid. Een en ander binnen de bestuurlijke en organisatorische kaders van de zorgorganisatie.
4. De klinisch chemicus zal binnen redelijke grenzen een bijdrage leveren aan voorlichtings- en instructieactiviteiten in het kader van de patiëntenzorg.

Artikel 6 - Professionele standaard

1. De klinisch chemicus is gehouden diens kennis en vaardigheden voor een goede beroepsuitoefening op peil te houden dan wel uit te breiden, waar nodig in samenspraak met de leden van de vakgroep/afdeling en zodanig dat de klinisch chemicus voldoet aan de eisen welke in redelijkheid aan de betreffende klinisch chemicus mogen worden gesteld en in elk geval aan de geldende herregistratie-eisen. Het bestuur zal er voor zorg dragen dat de klinisch chemicus hiervoor voldoende gelegenheid krijgt.
2. De klinisch chemicus is gehouden diens (medisch) handelen regelmatig te toetsen aan de consensus hierover binnen de eigen wetenschappelijke vereniging (NVKC) en aanverwante beroepsgroepen, waaronder in elk geval begrepen de Koninklijke Nederlandsche Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst (KNMG) (voor zover voor eigen vakgebied relevant). In dat kader is de klinisch chemicus gehouden mee te werken aan intercollegiale toetsing en evaluatie van diens professioneel handelen.

3. De klinisch chemicus zal zich op de hoogte houden van de ontwikkelingen en richtlijnen binnen de erkende medische specialismen, voor zover relevant voor diens professioneel handelen en zal waar nodig in samenspraak met de leden van de vakgroep/afdeling initiatieven nemen voor een nadere afstemming met de relevante erkende medische specialismen.

Artikel 7 – Kwaliteits- en veiligheidsbeleid

1. Het bestuur van de zorgorganisatie en de klinisch chemici beschouwen samen met andere zorgprofessional het kwaliteits- en veiligheidsbeleid als een gezamenlijke verantwoordelijkheid.
2. De klinisch chemicus is verantwoordelijk voor het opzetten en in stand houden van een kwaliteitssysteem conform de internationale norm geldend voor laboratoriumorganisaties in de zorg. Dit betreft minimaal de ISO 15189 en de IVDR (In-Vitro Diagnostics Regulation). De zorgorganisatie biedt de klinisch chemicus gelegenheid tot adequaat onderhoud van het kwaliteitssysteem.
3. De klinisch chemicus zorgt ervoor dat kwaliteitsborging een belangrijke rol speelt in het handelen. Zijn handelen legt hij vast, o.a. in het kwaliteitssysteem en/of het patiëntdossier.
4. De klinisch chemicus is verantwoordelijk voor naleving van de relevante wet- en regelgeving, inclusief de richtlijnen die relevant zijn voor medische laboratoria. Dit betreffen onder andere richtlijnen voor zover van toepassing rondom IUI, semenbank, bloedtransfusie, etc.
5. De klinisch chemicus leeft de WVKL en artikel 2, 3 en 7 van de Wkkgz na.

Artikel 8 - Informatieoverdracht aan andere behandelaars

1. Indien bij de behandeling van de individuele patiënt andere beroepsbeoefenaren in de gezondheidszorg zijn betrokken, geeft de klinisch chemicus conform de WGBO - zo nodig met instemming van de individuele patiënt dan wel diens (wettelijke) vertegenwoordiger(s) - aan hen alle relevante informatie welke zij voor een goede beroepsuitoefening nodig hebben. De patiënt, dan wel diens (wettelijke) vertegenwoordiger(s), kan, dan wel kunnen, zich verzetten tegen het verstrekken van bepaalde informatie.
2. De klinisch chemicus gaat zorgvuldig om met de privacy van de individuele patiënt, met inachtneming van de vigerende wet en regelgeving m.b.t. bescherming van persoonsgegevens en privacy.

Artikel 9 - Dossiervorming en archivering van patiëntendossiers

1. De klinisch chemicus is gehouden van alle verrichte diagnostiek op de in de zorgorganisatie gebruikelijke wijze en met inachtneming van de betreffende protocollen een patiëntendossier bij te houden.
2. Inzage in het patiëntendossier in het laboratoriuminformatiesysteem door anderen dan de behandelend klinisch chemicus kan slechts geschieden indien deze geautoriseerd zijn tot inzage en zo nodig na verkregen instemming van de patiënt dan wel de (wettelijke) vertegenwoordiger(s) en in overleg met de klinisch chemicus. Geautoriseerd tot inzage, kunnen

uitsluitend personen zijn, die rechtstreeks betrokken zijn bij de behandeling van de patiënt, voor zover inzage noodzakelijk is voor de door hen in dat kader te verrichten werkzaamheden.

3. De klinisch chemicus maakt gebruik van de in de zorgorganisatie geïmplementeerde administratieve en organisatorische systemen, waaronder het elektronisch patiëntendossier (EPD), met inachtneming van de interne administratievoorschriften.

Artikel 10 – Onderzoek en onderwijs

1. De klinisch chemicus anticipeert op nieuwe ontwikkelingen in de patiëntenzorg en de klinische chemie en doet voorstellen voor investering in nieuwe apparatuur, testen, ruimte, scholing/training en medewerkers. Hij adviseert over de consequenties en implementatie daarvan aan de zorgorganisatie.
2. De klinisch chemicus en de zorgorganisatie werken samen aan de opleiding van klinisch chemici, andere laboratoriummedewerkers en andere zorgprofessionals. Hierbij worden stagemogelijkheden geboden indien gevraagd.
3. De klinisch chemicus wordt in de gelegenheid gesteld om bij te dragen aan het verrichten van wetenschappelijk klinisch chemisch/medisch (praktijk) onderzoek.

**NEDERLANDSE FEDERATIE VAN
UNIVERSITAIR MEDISCHE CENTRA**